

බැඳීම #5

2020 වන විට මත්ද්‍රව්‍ය, දුම්බැටි මද්‍යසාර සහ වෙනත් සංයෝග ප්‍රතික්ෂේප කරන පරිදි පාසල් ලමුන්ගේ හැසිරීම වෙනස් කිරීම

2019 මාර්තු 01 – 2021 අගෝස්තු 31

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මූලික වන ආයතනය/ පුද්ගලයා	ළමා කටයුතු විෂය භාර අමාත්‍යාංශය; අධ්‍යාපනය විෂය භාර අමාත්‍යාංශය		
බැඳීම පිළිබඳ විස්තරය			
බැඳීම මගින් අවධානයට ලක්කරන්නා වූ මහජන ගැටළුව කුමක්ද?	නාගරික හා ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයන්හි පාසල් ළමුන් විසින් මත්ද්‍රව්‍ය, මද්‍යසාර සහ දුම්කොළ භාවිතය, දශකයකට පමණ පෙර සිටම සුවිශේෂී ගැටළුවක්ව පවතී. පාසල් වයස යනු මෙවන් භාවිතයන්, දීර්ඝකාලීන ඇබ්බැහිවීම් දක්වා පරිවර්තනය වීමට හැකි සංවේදී වයස් කාණ්ඩයක් වීම මෙයට විශේෂම හේතුවයි. ළමයින් මත්ද්‍රව්‍ය, මද්‍යසාර සහ දුම්කොළ භාවිතයට ගොදුරු වීමට ප්‍රධානම හේතුව වන්නේ සම්වයස් පීඩනය හෝ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයේ අහිතකර බලපෑම් පිළිබඳව දැනුමක් හෝ මහපෙන්වීමක් නොමැති වීමයි. මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට යොමු වූ පාසල් ළමුන්ගෙන් බහුතරයක් පාසල් හැරදමා ගොස් ඇත. මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන්නා වූ පාසල් ළමුන් වෙත බලපාන වෙනත් අහිතකර සමාජීය හා සෞඛ්‍යමය ගැටළුද ඇත.		
බැඳීම කුමක්ද?	ළමා කටයුතු සහ අධ්‍යාපන විෂය භාර අමාත්‍යාංශ ජනාධිපති කාර්යාලය සමග එක්ව ද්විතියික පාසල් 6400ක පාසල් මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ කමිටු පිහිටුවීම හා ශක්තිමත් කිරීම සිදු කරනු ඇත. පාසල් ළමුන්, දෙමාපියන් හා ගුරුවරුන්ගෙන් සමන්විත පාසල් මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ කමිටු, මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණය සඳහා ඵලදායී තීරණ ගැනීමේ මණ්ඩපයක් වනු ඇත. මත්ද්‍රව්‍ය හා අනෙකුත් ද්‍රව්‍යයන් භාවිතය අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා වන අනෙකුත් උපායමාර්ගයන් ග්‍රාමීය කමිටු හා ආගමික සංවිධාන හරහා ක්‍රියාත්මක කෙරෙනු ඇත. පාසල් මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ වැඩසටහන අධීක්ෂණය සඳහා සුදුසු යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපනය කෙරෙනු ඇත. පාසල් මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ වැඩසටහන සමාලෝචනය කිරීම සහ හොඳම ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳ දැනුම බෙදාහදා ගැනීම සඳහා වාර්ෂික සමුළුවක් පවත්වනු ඇත.		
මෙම මහජන ගැටළුව විසඳීම සඳහා හඳුනාගත් බැඳීම දායක වන්නේ කෙසේද?	මෙම බැඳීම මගින් මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ කාර්යයන්හි දී පාසල් දරුවන් ක්‍රියාකාරී සහභාගිවන්නන් ලෙස සම්බන්ධ කරගැනීම සඳහා නිර්මාණශීලී උපායමාර්ගයන් භාවිතා කරනු ඇත. දැනුවත් තීරණ ගැනීමට හා මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට සම්බන්ධ හැසිරීම් රටාවන් ස්වයං අභිප්‍රේරණාත්මක ලෙස වෙනස් කර ගැනීම සඳහා ඔවුන්ව මෙම බැඳීම මගින් සවිබල ගැන්වේ. ග්‍රාමීය කමිටු සඳහා ප්‍රජාවගේ සහභාගීත්වය තුළින් ඔවුන්ගේ ගම්මානවල මතින් තොර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා දායක වනු ඇත. මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයේ අවදානම් තත්වයන් සහ අනතුරු පිළිබඳ නිසි අවබෝධයකින් සන්නද්ධවීම හා මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ සහයෝගී භෞතික පරිසරයක් පැවතීම තුළින් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට දරුවන් යොමුවීමේ සම්භාවිතාවය අවම වනු ඇත.		
මෙම බැඳීම විවෘත රාජ්‍ය හවුල්කාරීත්ව අගයන්ට අදාළ වන්නේ ඇයි?	මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය සඳහා පාසල් ළමුන්, දෙමාපියන් හා ප්‍රජාව ඇතුළු පුරවැසියන් සම්බන්ධ වන බැවින් මෙම බැඳීම හරහා පුරවැසි සහභාගීත්වය හා විනිවිදභාවය ප්‍රවර්ධනය කෙරේ.		
අමතර විස්තර	මෙම බැඳීම මගින් ජනාධිපති කාර්යාලයේ ජාතික මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ වැඩසටහන් සහ ළමුන් සුරැකීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්තින් සහ වැඩසටහන් ශක්තිමත් කිරීම සිදු කෙරේ.		
බැඳීම සපුරාලීම සඳහා ඉලක්කගත ක්‍රියාකාරකම්		ආරම්භක දිනය	අවසන් දිනය
1. පාසල් ළමුන් අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා උපාය මාර්ගයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ද්විතියික පාසල් 6400ක පාසල් මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ කමිටු පිහිටුවීම හා ශක්තිමත් කිරීම සිදු කරනු ඇත.		2019 මාර්තු	2019 ජූනි
2. පාසල් පරිශ්‍රයෙන් බාහිර ස්ථානයන්හිදී පාසල් ළමුන් විසින් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා ග්‍රාමීය කමිටු හරහා උපාය මාර්ගයන් ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත.		2019 මැයි	2019 අගෝස්තු
3. දරුවන් සඳහා වන මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාවට නැංවීමේ දී ආගමික නායකයින්ගේ හා ආගමික ස්ථානයන්ගේ මැදිහත්වීම ලබා ගැනීම.		2019 සැප්තැම්බර්	2019 නොවැම්බර්

4. පාසල් මන්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ වැඩසටහන අධීක්ෂණය කෙරෙනු ඇත.		2019 මාර්තු	2021 අගෝස්තු
5. පාසල් මන්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ වැඩසටහන සමාලෝචනය කිරීම සහ හොඳම ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳ දැනුම බෙදාහදා ගැනීම සඳහා වාර්ෂික සමුළුවක් පවත්වනු ඇත.		2019 සැප්තැම්බර්	2020 සැප්තැම්බර්
සම්බන්ධීකරණ තොරතුරු			
ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනයෙන් වගකිව යුතු පුද්ගලයාගේ නම		ජේ පී එස් ජයසිංහ, අධ්‍යක්ෂ (සැලසුම්), ළමා හා කාන්තා කටයුතු අමාත්‍යාංශය විද්‍යුත් තැපෑල : jpsjayasinghe@gmail.com ස්ථාවර දුරකථනය : 0112186275 ජංගම දුරකථනය : 0718102952 එච් එම් අබේරත්න මහතා, සභාපති, ජාතික ළමාරක්ෂණ අධිකාරිය විද්‍යුත් තැපෑල : chairperson@childprotection.gov.lk ස්ථාවර දුරකථනය : 011 2778911011 2778915	
තනතුර, දෙපාර්තමේන්තුව			
විද්‍යුත් තැපෑල ලිපිනය සහ දුරකථන අංකය			
සම්බන්ධවන අනෙකුත් පාර්ශවයන්	රාජ්‍ය අංශයෙන් සම්බන්ධවන පාර්ශවයන්	ජනාධිපති කාර්යාලය, අන්තරායකර ඖෂධ පාලක ජාතික මණ්ඩලය, දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරිය, ජාතික ළමාරක්ෂණ අධිකාරිය	
	සිවිල් සමාජයීය සංවිධාන, පුද්ගලික අංශය, බහුපාර්ශවීය අංශ හා අනෙකුත් ක්‍රියාකාරී කමිටු	මද්‍යසාර සහ ඖෂධ තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය, නවෝත්පාද සමාජ සංවර්ධන පදනම, හෙල්ප් ලංකා, සර්වෝදය සන්සඳය සහ මෙම කාරණය පිළිබඳව කටයුතු කරන අනෙකුත් ප්‍රජා මූල සංවිධාන	

බැඳීම #15

සහභාගීත්ව ආකාරයකින් යුක්තව දරුවාගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ වූ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි 2018 අවසන් නිරීක්ෂණ ක්‍රියාවට නැංවීම තුළින් ළමා හිතකාමී පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම

2019 මාර්තු 01 – 2021 අගෝස්තු 31

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මූලික වන ආයතනය/ පුද්ගලයා	ළමා කටයුතු විෂය භාර අමාත්‍යාංශය
බැඳීම පිළිබඳ විස්තරය	
බැඳීම මගින් අවධානයට ලක්කරන්නා වූ මහජන ගැටළුව කුමක්ද?	1991 වර්ෂයේදී දරුවාගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ වූ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය අපරානුමත කිරීමෙන් පසු ශ්‍රී ලාංකීය දරුවන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව ජාත්‍යන්තර වශයෙන් බැඳී සිටී. මෙහි දී එක් එක් රාජ්‍ය පාර්ශවයන් විසින් යොමු කරන තොරතුරු සමාලෝචනය කර දරුවාගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ කමිටුව විසින් මෙම බැඳීම් සම්බන්ධයෙන් අත්කර ගෙන ඇති ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කෙරෙන අතර, රාජ්‍යයන් හට සිය දරුවන්ගේ තත්ත්වය වර්ධනය කරගැනීමට සහය වෙන පරිදි 'අවසන් නිරීක්ෂණ' සඳහා නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව වඩාත්ම මෑත කාලීන අවසන් නිරීක්ෂණය වූ 2018 වර්ෂයේ නිරීක්ෂණයෙන් ළමා අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනයට මූලික වන ප්‍රධාන කරුණු හා ඒවා වළක්වා ගතහැකි ක්‍රමවේදයන් හඳුනාගෙන ඇත. ශ්‍රී ලංකාව විසින් මිලහ කාලපරිච්ඡේද වාර්තාව 2023 වන විට ඉදිරිපත්කළ යුතු අතර දැනට ලැබී ඇති අවසන් නිරීක්ෂණ සම්බන්ධයෙන් කර ඇති පසු විපරම් කටයුතු පිළිබඳව ද තොරතුරු එහි අන්තර්ගත කළ යුතුව ඇත. ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව සමාජයේ ඇති අඩු දැනුම, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය පදනම් කරගත් හිංසනය, පවුල් පරිසරයක් අහිමි දරුවන්, ළමා අයිතිවාසිකම් කෙරේ දේශගුණික විපර්යාසයන්ගේ බලපෑම, අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූ දරුවන්, ළමා ජාවාරම් ආදී වූ ගැටළු රැසක් සම්බන්ධයෙන් නිර්දේශ ඉදිරිපත් වී ඇත. මෙම නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ඒ පිළිබඳව වගකීම පැවරී ඇති පාර්ශවයන්ගේ කුසලතාවයන් හා දැනුම අඩු මට්ටමක පවතින බව ද වැදගත් කරුණකි.
බැඳීම කුමක්ද?	1991 වර්ෂයේදී දරුවාගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ වූ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතියෙහි අවසන් නිරීක්ෂණ ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් අදාළ අනෙකුත් ආයතන සමඟ එක්ව දරුවන්ගේ අයිතිවාසිකම් සුරකින රටක් බිහි කිරීමේ ප්‍රයත්නයන් ශක්තිමත් කිරීමට ළමා කටයුතු විෂයභාර අමාත්‍යාංශය අරමුණු කරයි. මේ සම්බන්ධයෙන්, ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව හා ඒවා ආරක්ෂා කිරීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව දැනුවත්භාවයක් ඇති සමාජයක් ඇති කිරීම; සංස්කෘතිකමය වෙනස්කම් මගින් ව්‍යවස්ථාදායකයේ ඇතිවන වෙනස්කම් පිළිබඳව සලකා බැලීම සහ ළමා අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් පෙනී සිටින ක්‍රියාකාරීන් සඳහා සමාජයීය පිළිගැනීමක් ලබා දීමේ අවශ්‍යතාවය අමාත්‍යාංශය විසින් හඳුනාගෙන ඇත.
මෙම මහජන ගැටළුව විසඳීම සඳහා හඳුනාගත් බැඳීම දායක වන්නේ කෙසේද?	මෙම බැඳීම මගින් ළමා අයිතිවාසිකම් සුරැකීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව දැනුවත්භාවය වැඩි කරනු ඇත. මේ මගින් ළමුන් පිළිබඳව තීරණ ගැනීමේ දී ඒ පිළිබඳව ළමුන්ගේ අදහස්වලට සවන් දීමේ හැසිරීම සහ පුරුද්ද; ළමා අපචාර සම්බන්ධයෙන් වාර්තා කිරීමට සමාජය බලගැන්වීම සහ දරුවන්ට එරෙහි හිංසනයට දායක වන සාධක සම්බන්ධයෙන් ඵලදායී විසඳුම් ලබා දීම ප්‍රවර්ධනය කෙරේ.
මෙම බැඳීම විවෘත රාජ්‍ය හවුල්කාරීත්ව අගයන්ට අදාළ වන්නේ ඇයි?	ළමා අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වන අවස්ථාවන් සහ ළමා අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ ප්‍රාරම්භයන් හඳුනා ගැනීමට සමාජය ඒකරාශී කර ගැනීම තුළින් මෙම බැඳීම මගින් පුරවැසි සහභාගීත්වය, විනිවිධභාවය සහ වගවීම ප්‍රවර්ධනය කෙරේ.

අමතර විස්තර		මෙම බැඳීම මගින් ළමා අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සලසා දෙන වගකීම් තුළින් සමාජයේ අගයන් ප්‍රවර්ධනය වනු ඇත.	
බැඳීම සපුරාලීම සඳහා ඉලක්කගත ක්‍රියාකාරකම්		ආරම්භක දිනය:	අවසන් වන දිනය:
1. නව නීති හා ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වා දී ක්‍රියාත්මක කෙරේ. (උදා: විකල්ප රැකවරණ ප්‍රතිපත්තිය)		2019 මාර්තු	2020 මාර්තු
2. ග්‍රාමීය, ප්‍රාදේශීය, දිස්ත්‍රික්, පළාත් හා ජාතික මට්ටමෙන් පවතින ළමා හිමිකම් සුරැකීමේ කමිටු ශක්තිමත් කෙරේ.		2019 මාර්තු	2020 මාර්තු
3. ළමා හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව සමාජයේ දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කෙරේ.		2019 මාර්තු	2020 සැප්තැම්බර්
4. ආයතනගතව සිටින දරුවන්ව නැවත සාමාජයට එක් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනය මත පදනම්ව කටයුතු කරනු ඇත.		2019 මාර්තු	2021 මාර්තු
සම්බන්ධීකරණ තොරතුරු			
ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනයෙන් වගකිව යුතු පුද්ගලයාගේ නම		චන්දිමා සිගේරා මහත්මිය	
තනතුරුදෙපාර්තමේන්තුව ,		කොමසාරිස්, පරිවාස හා ළමාරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව	
විද්‍යුත් තැපැල් ලිපිනය හා දුරකථන අංකය		විද්‍යුත් තැපැල් ලිපිනය: chandimads@yahoo.com දුරකථන: 0112187283 ජංගම දුරකථනය: 0712526006	
සම්බන්ධවන අනෙකුත් පාර්ශවයන්	රාජ්‍ය අංශයෙන් සම්බන්ධවන පාර්ශවයන්	පරිවාස හා ළමාරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල, අධ්‍යාපන විෂය භාර අමාත්‍යාංශය, සෞඛ්‍යය විෂය භාර අමාත්‍යාංශය , ජාතික ළමාරක්ෂණ අධිකාරිය, ළමා ලේකම් කාර්යාලය	
	සිවිල් සමාජයේ සංවිධානපුද්ගලික , ඛණ්ඩාංකය , අංශ හා අනෙකුත් යාකාරී කමිටු	Save the Children, Foundation for Innovative and Sustainable Development (FISD), UNICEF, Leads, FRIDSRO, SOS, World Vision, Plan Sri Lanka, Child Fund, Sarvodaya, Emerge Lanka	

4. ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපායමාර්ග

ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එහි ප්‍රගතිය අධීක්ෂණය කිරීම, මහ පෙත්වීම හා උපදෙස් දීම අන්තර් අමාත්‍ය මෙහෙයුම් කමිටුවක් මගින් සිදුවනු ඇත. එමෙන්ම ජනාධිපති ලේකම් සභාපතිත්වය දරන ප්‍රධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනවල නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විතවන කමිටුවක් මගින් විවෘත රාජ්‍ය හවුල්කාරීත්වයේ දෙවන ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම කාර්තුමය වශයෙන් සමාලෝචනය කර එහි ප්‍රගතිය ඇගයීමට ලක්කරනු ලැබේ. මෙම රැස්වීමට ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනවල සියළු කේන්ද්‍රීය නිලධාරීන් සහ අදාළ සිවිල් සංවිධානවල සාමාජිකයන්ද සහභාගිවේ. එමෙන්ම බැඳීම් ක්‍රියාත්මක කරන එක් එක් ආයතන තම ඉලක්ක සපුරාලීම පහසු කරලීම සහ නිශ්චය කිරීමට සහය වීම පිණිස අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් ව්‍යුහයක් (Monitoring & Evaluation system) තුළ ක්‍රියාකරනු ඇත. ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ප්‍රගතිය කාර්තුමය වශයෙන් යාවත්කාලීන් කර ජනාධිපති කාර්යාලය යටතේ පවතින වෙබ් අඩවියෙහි පලකරනු ඇත. මීට අමතරව ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම පිළිබඳ අදහස් දැක්වීමට රජයේ නිලධාරීන්ට හෝ පුරවැසියන්ට ogp.progress@gmail.com හරහා ඉඩ සැලසෙනු ඇත. මීට අමතරව විවෘත රාජ්‍ය හවුල්කාරීත්වයෙහි ජාතික කේන්ද්‍රීය නිලධාරියා ලෙස කටයුතු කරන ජනාධිපති කාර්යාලයේ නියෝජිත විසින් අනෙකුත් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතන සහ සිවිල් සංවිධාන පාර්ශවකරුවන් සමඟ නිරතුරු සම්බන්ධතාවයක් හා සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වාගෙන යනු ඇත.